

Jættestuen Milehøj

En af Sydsjællands fineste jættestuegrave

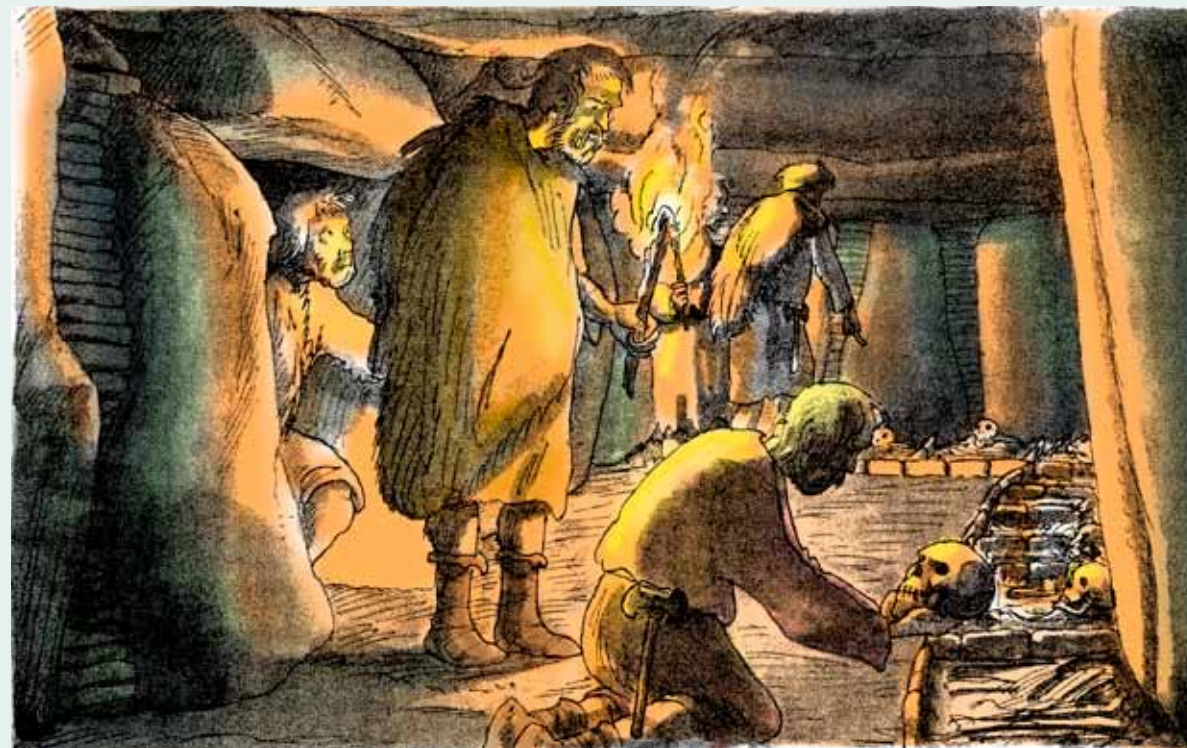
Velkommen til den ca. 5.200 år gamle Milehøj jættestue. Det er ikke den mest kendte af Sydsjællands og Møns storstensgrave, men den er blandt de største og bedst bevarede. Graven omslutes, modsat mange afgravede "gravruiner", af en helt intakt jord- og stenopbygget høj. Ved at kravle ind i det lukkede gravkammer kan du få en helt autentisk oplevelse af det imponerende gravanlæg, som Danmarks første bønder - den såkaldte "Tragt-bægerkultur" - rejste til deres afdøde.

Milehøj blev fredet i 1908 - 3 år efter Nationalmuseets første registrering. Dengang var kammeret helt jordfyldt. Derfor blev det i 1917 besluttet, at udgrave kammeret. Det viste sig dog hurtigt, at "uautoriserede skattejægere" tidligere havde fjernet alt gravens ind-

hold. Det er sikkert også herunder at bære- og dækstenene i den oprindeligt 6 meter lange gang til graven blev fjernet. I dag ses kun 3 af de inderste bæresten fra gangen.

Jættestuen har fungeret som fælles gravsted for hundredevis af personer gennem tiden, men desværre var gulvet også afgraved, og alle spor og genstande derved fjernet. Til gengæld er det 8 x 2,3 meter store gravkammer nu meget lettilgængeligt - husk blot en lygte eller stearinlys!

Vordingborg Kommunes pleje af højen, tilsyn og fredningen i 1908 sikrer i dag graven mod naturlig nedbrydelse. I 2006 blev den sydligste dæksten i kammeret også understøttet, så du trygt kan besøge gravkammeret.

Gravlæggelse i jættestuen. Fra mange jættestuer kendes fliseopdelte områder af gulvet. Måske forbeholdt enkelte slægter eller stammens ledende personer. Den store grav blev modsat de tidligere dysser opført som samfundets fællesgrav. Offerfund i og udenfor gravene samt benyttelsen gennem århundreder viser, at gravene også fungerede som samlings- og mødeplads.

Tegning: Henrik Vester Jørgensen ©

Milehøj-jættestuen er et imponerende bygningsværk som vidner om stor arkitektonisk indsigt. De store bære- og dæksten danner sammen med indskudte sten og opstabilede tømure af flade sten og den ydre høj med stenpakninger et forseglende og tæt gravkammer.

Foto 1: Udmundingen af kammergangen i gravkammeret samt sydvestlige del af kammeret. Bemærk "nøglestenen" som fordeler den enorme vægt fra kammerets stor dæksten ud på de to "hjørneste" , samt den enkelte store bæresten i sydvest-gavlen.

Foto 2: Gravkammeret set fra sydvest med loftets op til ca. 15 tons tunge dæksten. Bærestenene er let skråstillede for bedre at optage trykket fra dækstenene og den omgivende høj.

Foto 3: Detalje med tømur og indskudte sten mellem bærestenene i gravkammerets nordøst-ende.

Tusindvis af storstensgrave

Det anslås, at der i løbet af blot få århundreder i bondestenalderen, blev anlagt omkring 25.000 storstensgrave i Danmark. Kun 2.500 er dog mere eller mindre bevaret til i dag.

Mindre rund- og langdysser forbeholdt enkeltpersoner var forløbere for den store fællesgrav i jættestuen. Tilsammen vidner gravene om det tætte tilhørsforhold til lokalområdet, som skete med det gradvise skifte fra jæger-samler til bondesamfundet for omkring 6.000 år siden.

Storstensgravene var, lige som gravhøjene fra den efterfølgende bronzealder, samfundets samlingspladser og fungerede også som synlige markeringer af det lokale territorium.

Foto: KulturKonsulenten © 2008

Støttet af
Fødevareministeriet og EU

Milehøj Passage Grave

The remains of around 2.500 megalithic graves from the Neolithic period (4.000-1.800 BCE) currently survive in Denmark, but it is estimated that there were once ten times as many. They were all raised by the so-called Funnel Beaker Culture over the course of just a few centuries, from around 3.700 to 3.200 BCE.

The Milehøj megalithic grave represents a fully developed passage grave. In contrast to the single burials in the earlier dolmens and long barrows, the massive megalithic burial chambers were built as communal graves. Although the mound was plundered of its contents prior to its excavation in 1917, it is still possible to see some of its marvellous architecture. Most of the support stones and capstones in the east-facing passage were removed in the past for reuse, but this offers easy entrance into the burial chamber itself. Remember to bring a flashlight/torch!

The burial chamber was originally completely sealed up in the hill, the only entrance being a 6 meter long passageway to the east. The megalithic grave is a result of the settled nature of the agricultural communities that arose as farming gradually replaced hunter-gatherer lifestyles around 4.000 BCE.

Milehøj Ganggrab

In Dänemark gibt es Spuren nach etwa 2.500 Megalithgräbern der Jungsteinzeit (4.000-1.800 v.Chr.); man geht jedoch davon aus, dass es ursprünglich zehnmal so viele gab. Alle wurden in den wenigen Jahrhunderten von ca. 3.700 – 3.200 v.Chr. in der sogenannten "Trichterbecherkultur" errichtet.

Das Milehøj-Ganggrab repräsentiert die voll entwickelte Grabform. Im Gegensatz zu den früheren Einzelbegräbnissen der Rund- und Langdolmen, wurde die große Ganggrabkammer als Gemeinschaftsgrab errichtet. Vor seiner Ausgrabung 1917 war das Ganggrab leider völlig ausgeplündert worden; der phantastische Aufbau des Grabes lässt sich kann jedoch weiterhin sehen. Die meisten der Trag- und Decksteine in dem nach Osten wendenden Gang wurden sicherlich während der Plünderung entfernt; heute gibt das jedoch Platz genug, um in die Grabkammer eindringen zu können. Taschenlampe nicht vergessen!

Ursprünglich war die Grabkammer in dem großen Hügel völlig versiegelt und hatte nur einen Eingang durch den 6 m langen Gang in östlicher Richtung. Das Ganggrab war ein Resultat der nach und nach entstehenden Sesshaftigkeit, als ein Jahrtausende andauerndes Jägerdasein ab ca. 4.000 v. Chr. durch ein Leben als Bauer abgelöst wurde.

VORDINGBORG
KOMMUNE
TLF. 55 36 24 90

Se mere om Milehøj jættestuen på www.fortidsmindeguide.dk og www.vordingborg.dk eller scan QR-koden til højre